

Tratnik bi bil lahko poslal marsikaj boljšega in originalnejšega.

Da je v Vasiljeviču nekaj, pravi Jakopič. Bomo videli . . .

Jakhel z „damskim portretom“ svoji gospodični sestri ni ravno napravil komplimenta, prej prijatelju Gerbiču. Študija za „Palermo“ je dobra in čez „Karlovski most“ bo prišel v še boljše kraje.

Sirka še ne poznam. Razstavljen je čedno šolsko delo.

Zajčeva reliefa sta vredna treh bronastih Prešernov, Repičeva busta je pa delo rutiniranega akademika.

O Myszu sem že govoril.

Razstavo vlečejo iz vode fotografi. Če bi ne bilo tako duhomorno aranžirano in če bi bilo dve tretjini manj fotografij, bi razstava mnogo pridobila. Sicer jim pa ob srečnem začetku prav odkritosrčno čestitam. Omenim naj samo

Brinška z res umetniškim „Južnim vremenom“, Kunaverja z japonskim „Soparnim jutrom v gorah“ in zanimivimi „Zimskimi večeri“, Plemelja in dušo društva, Frana Vesela. Škoda, da imajo figuralnega tako malo.

Ker je razstavil tudi Avgust Berthold svoje čudovite stvari, pač ni treba še posebej omenjati, da se je obisk fotografske razstave vsakemu bogato izplačal.

Kar se pa tiče umetniške razstave, sem pa preverjen, da govorim v imenu publike in v imenu vseh pravih ljubiteljev umetnosti, če še enkrat pribijem, da tako zmašeno razstavo odločno odklanjam. Da takih izložb več ne bo, nam zagotavlja snujoča se umetniška organizacija.

„Ljubezen do umetnosti, dobra volja in pohlevna duša in sovrastvo do laži“¹ so mi narekovale poročilo. Izpolnil sem svojo dolžnost.

¹ R. Jakopič v „Zvonu“ p. 356.

ODKRITJE SPOMENIKA P. BERNARDU VOVKU

To in ono.

Odkritje spomenika p. Bernardu Vovku.

Dne 26. junija t. l. so odkrili na pokopališču v Brežicah nagrobni spomenik zaslužnemu solniku, frančiškanku p. Bernardu Vovku, ki je umrl 8. marca t. l. istotam. (O njegovem življenju glej „Dom in Svet“ 1908, št. 2, str. 95, 96.) Spomenik so mu postavili njegovi bivši učenci; izdelal ga je kipar Alojzij Vodnik iz kararskega marmorja. — Slovesnosti odkritja se je udeležilo 14 učencev pokojnikovih, med njimi: nadrevident juž. žel. Jos. Gomilšek, nadsvetnik Mat. Zamida, finančni svetnik Fr. Zajc, nadporočnik v pok. Otmar Sever, notar Rohrmann, okr. tajnik Adolf Rohrmann, dalje drž. in dež. poslanec kanonik dr. Žitnik, provincial Angelus, p. Hugolin Sattner, župniki Gabrič, Jančigar, Kerin, Režek. Drugi so poslali pozdrave, med njimi viceadmiral Ant. Haus. — Ob 9. uri je bila sv. maša. Celebrant je imel tisti krasni plašč, ki so ga podarili učenci p. Vovku ob njegovi demantni maši l. 1908. Po sv. maši so šli udeleženci s frančiškansko družino vred na pokopališče, kjer je kratko, a lepo govoril notar Rohrmann. Odkritju spomenika je sledila skupna molitev. — Redka je pieteta, kakršno izkazujejo p. Bernardu njegovi bivši učenci. XY.

Ljudski oder.

8. septembra t. l. je bil otvorjen Ljudski oder z javno produkcijo dramatične sole. (I. tečaj je vodil prof. A. Robida, II. pa dr. J. Robida.) Šola je trajala tri mesece. Učenci so hoteli pokazati, da znajo nastopiti v klasiški ter ljudski igri in v deklamaciji.

Če vpoštevamo, da je šola trajala jako malo časa in da učenci po velikanski večini niso poznali niti odra, niti skrivnosti igralske tehnike, moramo odkritosrčno priznati, da so igralci in učitelji dosegli dovolj. S par izjemami je bilo sicer še vse diletantsko; mnogokje je bilo opaziti, da manjka glasovne moči in izvežbanosti ter naravnih, zaokroženih kretenj in, kar je bolj usodepolno, zadostne inteligentnosti za pravo umevanje vloge. Toda pri nekaterih učencih smo tudi z zadoščenjem opazili izredno dramatiško sposobnost, sposobnost čuvstvovanja in izražanja, kar nam je dovolj garancije za igralski uspeh Ljudskega odra. Par upravičeno ambicioznih igralcev in igralk, ki jih Ljudski oder, hvala Bogu, že ima, more potegniti vso drugo tovarišijo k sebi in za seboj. To se bo zgodilo. Tisti, ki so ob prvem nastopu učencev Ljudskega odra obupavali, nimajo prav. Iz tega ma-

teriala dobimo lahko dobro, solidno dramo; učiteljem bo treba le skrbeti pri igralcih za pravo umevanje, ki je važnejše od odrske dresure; paziti jim bo zlasti, da se igralci odvadijo lehkomišelnega hlastanja po lahkomišelnem plosku smeha in solz željnega občinstva.

Program javne produkcije učencev je bil, kakor smo že omenili, zelo raznovrsten. Prva točka (snubitvena scena Porcije iz Beneškega trgovca) je bila odločno pretežka za naše nedoletne igralne moči. Bolje so uspele deklamacije, zlasti Sirota Jerica, ki se je pod vplivom velike tragike te naše narodne pesmi občinstvu močno prikupila, in molitev Marjetice iz Fausta, ki je bila polna resničnega čuvstva in bi bila še boljša, da je bila razločnejše govorjena. Svoj vrhunec je pa večer gotovo dosegel z dramatisirano staro-angleško balado Edvard, ki jo je prevel in mojstrsko naštudiral dr. Ivan Robida. Ta balada je igralcu kaj nevarna s svojo zunanjo enostavnostjo in s kompliciranostjo svoje psihologije, in zasluži zato učenci in učitelj tem pristranejšo zahvalo. Ženitovanje iz Ganghoferjevega Vaškega podobarja nam je pokazalo množico na odru, najtežje režijsko delo. Pri tem prizoru smo pogrešali umerjenosti in discipline. Ni je stvari, ki bi zahtevala na odru toliko reda in podrobnega dela kakor ravno navidez neredno, samovoljno bučanje množice; tu je režiserjeva dolžnost, da trdo nategne vajeti in ne dovoli nobenemu sodelujočih, da stopi iz svojega okvira. Naravnost presenečeni pa smo bili ob nastopu množice pri otvoritveni predstavi (Divji lovec) dne 17. septembra. Te lepe, svobodne skupine dokazujejo dolgo in razumno šolo. Na krasnem odru, v naravni večerni razsvetjavi so bile gruče fantov tako neprisljane in negledališke, da si v prihodnje ne želimo boljšega; skupina deklet na počivalu je bila nekoliko pregosposka in preumetna. S solisti smo manj zadovoljni. Manjka jim zlasti umevanja za vlogo, s katerim bo prišlo vse drugo, ker organi niso nerabni, nekateri so celo dobri in prav dobri. Režiser bo imel pri solistih še mnogo dela, da se ne bodo več ponavljali tako

mučni prizori, kot smo ga videli v III. dejanju, in da se bodo scenični prehodi bolj opilili. Tudi se nam zdi, da režiser ne bo smel velikokrat računati z intimnimi vtiski (n. pr. v začetku II. dejanja, ko je bil molk predolg in prenenaraven), ker so še v intimnem gledališču in pri intimnem občinstvu nepreračunljivi.

Pred predstavo je Silvin Sardenko (dr. A. Merhar) razvil program Ljudskega odra, zasedaj bolj v negativnem kot v pozitivnem zmislu. Naloga odbora Ljudskega odra bo, da pokaže tej instituciji smer in cilj, da določi načelo repertoarja. O tem bomo še govorili v Dom in Svetu.

Jako umestna uredba so predavanja pred predstavami. Predavatelji bodo imeli v prvi vrsti nalogo, da vzgoje občinstvo, ki je vzgoje krvavo potrebno, kakor se je pokazalo že pri prvi predstavi.

Izidor Cankar.

//////

Naše slike.

Glasbeni svet praznuje letos stoletnico po rojstvu velikega pianista in skladatelja Fr. Liszta. Liszt (str. 381) je bil brez dvoma slovanskega pokoljenja, rojen na zapadnem Ogrskem kot otrok gozdarskega upravitelja. Za klavirsko tehniko se je začela z Lisztom nova doba, on in Poljak Chopin sta pričarala iz klavirja dotlej neznane glasove. Kakor triumfator je šel Liszt od mesta do mesta in nebrot je bilo njegovih častivcev. Pozneje je nastopil pri koncertih le v talarju, ker je postal v Rimu klerik. Wagner in cicilijansko gibanje — ta dva mogočna faktorja moderne glasbe — imata svoj začetek v Lisztu.

Kolera (pr. sl. str. 389) se je letos pojavila v Italiji, južni Franciji, na Balkanu in na Ogrskem. Prišla nam je letos že zelo blizu, saj so se celo že v Trstu pojavili slučajji te grozne bolezni. — Nizozemski slikar Antoine Wiertz si je izbral za predmet mozeg pretresajoč dogodek: Navidez mrtvega so položili v rakev, kjer se zbudi v mrtvašnici.

CARIGRAD PO POŽARU